

VU Research Portal

Column: 'Een gevaarlijke soort'

Geertsema, K.E.

published in

Asiel&Migrantenrecht
2014

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Geertsema, K. E. (2014). Column: 'Een gevaarlijke soort'. *Asiel&Migrantenrecht*, 2014(4).

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Een gevaarlijke soort

Karen Geertsema

Het gefluit van de mannen in de luchtkooi, de route naar het afgelegen havengebied waar de detentieboot ligt, de veiligheidscontroles bij binnenkomst, de psychische aftakeling van je cliënt na zijn aankomst in Nederland, de moeizame gesprekken via een telefonische tolk, de zogenaamde veiligheid van de rode noodknop; het zijn vormende ervaringen voor de beginnende advocaat. Mijn patroon stond erop dat vreemdelingenbewaring onderdeel van mijn stage zou zijn. Op die manier zou ik het ware Nederland leren kennen. Weet de gemiddelde Nederlander wel hoe het er aan toegaat in onze vreemdelingendetentiecentra? Er zijn – beperkte – mogelijkheden: studenten worden rondgeleid, de schrijvende journalistiek wordt nu en dan toegelaten en verschillende hulpverleners maken gebruik van bezoeksregelingen. Vreemdelingenbewaring is misschien verborgen, maar niet volledig afgeschermd. Helaas zijn het de extreem droevige verhalen als die van Aleksandr Dolmatov die de verslapte publieke aandacht wakker schudden.

Wat als dergelijke berichten je niet eens bereiken? Biedt de democratie voldoende controle als asielzoekers-detentiecentra worden afgesloten van de gewone wereld, als geen rechtshulpverlener of journalist wordt toegelaten en de locatie onbereikbaar is? Een actuele vraag in en om Australië. In ruil voor financiële ondersteuning maakt Australië kleine arme eilanden in de Stille Zuidzee verantwoordelijk voor de behandeling van asielverzoeken in detentiecentra. De gemiddelde Australiër weet misschien waar eilanden als Nauru en Manus liggen, maar maakt zich niet druk om de tentenkampen die daar dienen als opvang voor de asielzoekers die proberen per boot Australië te bereiken. Er zijn geen beelden van de erbarmelijke omstandigheden die schaamte kunnen opwekken. Het is onduidelijk welke juridische mogelijkheden de asielzoekers hebben, sinds de eilandautoriteiten de verantwoordelijke officier van justitie in januari 2014 de toegang tot het eiland Nauru weigerden en een actieve advocaat in februari 2014 van eiland Manus zelfs werd gedeporteerd. Opstanden van de asielzoekers in juli 2013

op eiland Nauru en op 17 februari 2014 op Manus, waarbij een Iraanse asielzoeker door het dienstdoende personeel werd vermoord, hebben weliswaar enige aandacht opgeleverd, maar niets veranderd. Zolang de overheid de nieuwsfeiten blijft verzorgen en een mensenrechtenorganisatie als Amnesty de toegang tot de eilanden wordt geweigerd, gebeurt er weinig. De autoriteiten

dulden geen onafhankelijk onderzoek, ook niet door de Leidse masterstudent Patrick van Berlo; zijn reeds afgegeven visum voor een bezoek aan Nauru werd half mei ingetrokken. Tijdens een literair festival in Sydney luisterde ik naar Marc Isaacs. Hij is een oud-medewerker van het Leger des Heils en werkte een jaar op eiland Nauru in het kamp voor asielzoekers. Na zijn ontslag schreef hij een boek over zijn werk: 'the Undesirables'. Het boek kreeg wél veel media-aandacht: de door de overheid gereguleerde nieuwsfeiten kregen eindelijk een weerwoord en de asielzoekers kregen een gezicht. Festivalgangers luisterden ontzet en de schaamte voor het Australische beleid dat dit faciliteert, groeide zichtbaar. Op verschillende plekken in de stad proberen actiegroepen inmiddels de gemiddelde Australiër te overtuigen van het wanbeleid.

Tegelijkertijd is er politiek geen spoor van schaamte te ontdekken. De politieke retoriek waarmee bootvluchtelingen als criminelen worden weggezet, lijkt nog altijd aan te slaan bij het grote electoraat. Bootvluchtelingen heten in beleidstaal 'Illegal Maritime Arrivals' en moeten uit de buurt worden gehouden van de kwetsbaren in de Australische samenleving. De opstanden bevestigen alleen maar het neergezette beeld dat bootvluchtelingen 'een gevaarlijke soort' zijn. De dood van de Iraniër is geen reden om het beleid in twijfel te trekken, maar juist om het aan te scherpen. Een Australische mensenrechtenadvocaat in het zaaltje literaire festivalgangers verzuchtte dat een doorbraak alleen mogelijk is als iedere aanwezige een kiezer zou weten te overtuigen dat het hier niet gaat om fictie, maar om een keiharde realiteit.

Er zijn geen beelden van de erbarmelijke omstandigheden die schaamte kunnen opwekken.